

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПРЕМЬЕР-МИНИСТРІНІҢ
ОРЫНБАСАРЫ

ЗАМЕСТИТЕЛЬ
ПРЕМЬЕР-МИНИСТРА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Нұр-Сұлтан қ., Үкімет үйі

010000, город Нур-Султан, Дом Правительства

№ _____

Қазақстан Республикасы
Парламенті Мәжілісінің
«Nur-Otan» фракциясының
депутаттарына

2021 жылғы 17 наурыздағы
№ ДС-109

Құрметті депутаттар!

Еңбек қауіпсіздігі мен оны қорғауды жақсартуға бағытталған шараларды қабылдау туралы сіздердің депутаттық сауалдарыңызды қарап, Қазақстан Республикасының Үкіметі тарапынан еңбек жағдайларын жақсарту бойынша тұрақты жұмыс жүргізіліп жатқанын хабарлаймыз.

Қабылданған шаралар туралы толық ақпаратты қосымшаға сәйкес жолдап отырмыз.

Қосымша: 12 парақта.

Е. Тоғжанов

Рамазан М.
74-53-32

Бүгінгі күні Үкімет бекіткен Өндірістік жарақаттануды және еңбек жағдайлары зиянды жұмыс орындарын азайту жөніндегі 2019 – 2023 жылдарға арналған жол картасы (бұдан әрі – Жол картасы) іске асырылуда (Үкіметтің 26 маусымдағы № 441 қаулысымен бекітілген).

Жол картасы жұмыс орындарында кәсіптік тәуекелдерді, өндірістік жарақаттануды және еңбек жағдайлары зиянды жұмыс орындарын азайтуға, тиісті мемлекеттік бақылауды қамтамасыз етуге бағытталған еңбек қауіпсіздігі саласындағы жұмыс берушілерге қойылатын талаптарды оңтайландыру жөніндегі шаралар кешенін көздейді.

Қазіргі уақытта Жол картасына өзгерістер мен толықтырулар әзірленуде, олар еңбек жағдайлары зиянды жұмыстармен айналысатын жұмыскерлердің әлеуметтік қорғалу деңгейін арттыруды, өндірістік кәсіпорындарда өндірісті басқару жүйесінде үздіксіз процесс болып табылатын, енгізілуі мен жұмыс істеуін бақылау енді жұмыс берушінің міндеті болып табылатын еңбекті қорғауды басқарудың заманауи жүйесін енгізуді көздейтін болады.

Сонымен қатар, республика кәсіпорындарының Халықаралық Vizion Zero қауымдастығының тұжырымдамасына қосылуы туралы ақпараттық науқан жалғасуда (жарақаттылық нөлге тең). Бүгінде Тұжырымдамаға республиканың **216** кәсіпорны қосылды.

2021 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша еліміздің **2796** кәсіпорны еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау стандарттарын енгізді.

Республиканың кәсіпорындарында шарттық қатынастар шеңберінде қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз ету бойынша тапсырыс берушіден мердігерге дейін тік бақылау енгізілуде. Бүгінгі таңда республиканың **48** кәсіпорнында басқарудың тік моделі енгізілген.

Аталған іс-шараларды іске асыру нәтижесінде 2025 жылға қарай:

- жазатайым оқиғалардың жиілік коэффициентін 1000 жұмыскерге шаққанда 0,20-ға дейін төмендету (2020 ж. – 0,23);

- зиянды еңбек жағдайларында жұмыс істейтін жұмыскерлердің үлес салмағын 20%-ға дейін қысқарту (2019 ж. – 22,3%) күтілуде.

Анықтама үшін:

*Мемлекеттік бақылау нәтижелері көрсеткендей, анықталған еңбек заңнамасын бұзушылықтардың шамамен **28,8%** -ы еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласына келеді.*

*Мемлекеттік еңбек инспекторлары 2020 жылдың соңында еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласында **2096** заң бұзушылықты анықтады.*

*Мемлекеттік еңбек инспекторлары еңбекті қорғау талаптарын бұзу фактілері бойынша **1234** материалды құқық қорғау органдарына жіберді, олар бойынша **173** қылмыстық іс қозғалды.*

*Анықталған бұзушылықтар жойылғанға дейін қызметінен **207** лауазымды адам босатылды.*

*Кәсіпорындарда еңбекті қорғау, өндірістік жарақаттанудың алдын алу талаптарын қамтамасыз ету бойынша бірлескен іс-шараларды ұйымдастыру үшін еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау бойынша **15** мыңнан астам өндірістік кеңес құрылды.*

Кәсіпорындарда қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз ету бойынша ішкі бақылауды қауіпсіздік және еңбекті қорғау жөніндегі өндірістік кеңестің құрамына кіретін 17 мыңнан астам техникалық инспектор жүзеге асырады.

Жұмыс орындарындағы еңбек жағдайларының нақты күйін жалпы бағалау және сертификаттау нәтижелері бойынша еңбекті қорғаудың кешенді шараларын өткізу мақсатында 2020 жылы 3397 өндірістік объект сертификатталды.

*Жалпы, қабылданған шаралар өндірістік жарақат деңгейінің төмендеуіне алып келді. Мәселен, соңғы 5 жыл ішінде (2016-2020 жж.) өндірістік жарақаттану саны **10,7%-ға** (1683 адамнан 1503 адамға дейін) азайған, оның ішінде қайтыс болғандар саны **16,2%-ға** (248 адамнан 208 адамға дейін) төмендеген.*

Өндірісте отбасы мүшесі қайтыс болған жағдайда жылдық жалақысының он еселенген мөлшеріндегі оның отбасына біржолғы төлем бойынша жұмыс берушіге қойылатын талапты қалпына келтіруге қатысты
Бұрын «Еңбекті қорғау туралы» 1993 жылғы 22 қаңтардағы Қазақстан Республикасының Заңында зиянды өтеу жөніндегі біржолғы жәрдемақының мөлшері жұмыскер өндірістегі жазатайым оқиға немесе кәсіптік ауру салдарынан қайтыс болған жағдайда оның жылдық жалақысының он еселенген мөлшерінде көзделген болатын.

Дегенмен, 2005 жылғы 1 шілдеден бастап жұмыскер еңбек міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыру туралы заңнаманың күшіне енуіне байланысты бұл төлемдер өзектілігін жоғалтты, себебі олар біржолғы сипатқа ие болды.

Бұл ретте, мүгедектік пен асыраушысынан айырылу жағдайында қазіргі кезде енгізіліп жатқан әлеуметтік қорғау жүйесі үш деңгейден (бюджет қаражаты есебінен, әлеуметтік төлемдер мен сақтандыру ұйымдарынан төлемдер) тұратынын атап өткен жөн.

Сақтандыруды енгізу өндірістік жарақаттанудың әлеуметтік-экономикалық салдарының ауырлығын төмендетуге ықпал етті, жұмыс берушілердің өндірістегі жазатайым оқиғалардың алдын алуға мүддесін арттырды, еңбек жағдайлары мен қауіпсіздігін жақсартуға түрткі болды, сондай-ақ зиянды өтеу мәселелері мен тәртбін реттеді.

Сондай-ақ, «Қызметкерді еңбек (қызметтік) міндеттерін орындау кезінде жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыру туралы» Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі - Заң) күшіне енуіне байланысты, жұмыс берушілерді қамту міндетті сақтандыру жүйесімен өсті, өйткені олардың фактілерді жасыруға деген қызығушылықтары өндірістегі жазатайым оқиғалар жоғалып кетті.

Бұл ретте, бұрында жұмыс беруші таратылған жағдайда (оны банкрот деп жариялаған) қайтыс болған қызметкердің отбасы мүшелері зиянды өтеу құқығынан айырылған. Бүгінгі таңда қолданыстағы заңнама жұмыс беруші таратылған жағдайда, сыйақы мөлшерін жәбірленушіге мемлекет (Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрліктің өкілі (бұдан әрі – Еңбек министрлігі) заңнамалық актілерде белгіленген тәртіппен сот шешімдерінің негізінде ғана төлетеді (ҚР Азаматтық кодексінің 945-бабы).

Жоғарыда айтылғандарды ескере отырып, зиянды өтеудің қолданыстағы тетігі өзекті және халықаралық тәжірибеге сәйкес келеді.

Анықтама үшін: Өндірістік жарақаттар алған жұмыскерлерді әлеуметтік қорғау мақсатында Қазақстан Республикасының заңнамасында мынадай төлемдер көзделген:

1) республикалық бюджеттен берілетін мүгедектігі бойынша мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар.

2020 жылы республикалық бюджеттен мүгедектігі бойынша мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақы алушылар саны **526 094** адамды құрады, оларға **291** млрд. теңге төленді;

2) Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорынан төленетін әлеуметтік төлемдер.

2020 жылдың қорытындысы бойынша міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесі шеңберінде Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорынан әлеуметтік төлем алушылардың саны **90 993** адамды құрады, оларға **24 млрд.** теңге төленді;

3) егер зардап шегуші жұмыскер еңбек міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыру туралы заңнамаға сәйкес сақтандырылса, сақтандыру компаниясы жүзеге асыратын зиянды өтеу бойынша төлемдер.

Егер зардап шегуші сақтандырылмаған жағдайда, онда зиянды өтеу бойынша төлемдерді жұмыс беруші жүзеге асырады.

Мәселен, 2020 жылы сақтандыру ұйымдары жұмыскерлерге және қаза тапқан жұмыскерлердің асырауындағы адамдарға зиянды өтеуге **4,5** млрд. теңге төлеген.

Сонымен қатар, жұмыс берушілер әлеуметтік жауапкершілік шеңберінде зиянды өтеу бойынша қосымша төлемдер белгілеуге құқылы, ол еңбек шартында немесе ұжымдық шартта көзделеді. Бүгінгі күні зиянды өтеу бойынша қосымша төлемдер еліміздің бірқатар ірі кәсіпорындарының («Қазақмыс корпорациясы» ЖШС, «АрселорМиттал Теміртау» АҚ, «Қазцинк» ЖШС және т.б.) ұжымдық шарттарында көзделген.

Еңбекті қорғау жөніндегі техникалық инспекторлардың ұйғарымдары мәртебесінің құқықтық негіздерін оларды орындамағаны үшін нақты әкімшілік-құқықтық жауапкершілік шараларын айқындай отырып әзірлеуге қатысты. Еңбек саласындағы қоғамдық бақылаудың рөлін және техникалық инспекторлардың миссиясын арттыру

Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі (бұдан әрі – Кодекс) ұйымдарда еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі өндірістік кеңес (бұдан әрі – өндірістік кеңес) құруды көздейді, ол техникалық еңбек инспекторларының жұмыс орындарында еңбек жағдайлары мен еңбекті қорғауға тексерулер жүргізуіне бастамашылық жасауға құқылы.

Бұл ретте, еңбекті қорғау жөніндегі техникалық инспекторлардың (бүгінгі күні 17 595 инспектор жұмыс істейді) мәртебесі, құқықтары мен міндеттері, сондай-ақ олардың бақылауды жүзеге асыру тәртібі өндірістік кеңестің (15575 кеңес жұмыс істейді) шешімімен айқындалады. Өндірістік кеңестің шешімдері жұмыс беруші мен жұмыскерлер үшін міндетті болып табылады. Ішкі бақылауды күшейту үшін кәсіпорындарда өндірістік кеңес құру мерзімдері заңнамалық түрде бекітілген. Осылайша, Кодексте кәсіпорындағы еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау талаптарының сақталуына қоғамдық бақылауды жүзеге асыру бойынша техникалық еңбек инспекторларына міндеттер жүктелген, олардың шешімдері жұмыс беруші мен жұмыскерлер үшін міндетті болып табылады.

Сонымен қатар, еңбекті қорғау мәселелері жөніндегі заңнаманы жетілдіру мақсатында 2030 жылға дейінгі қауіпсіз еңбек тұжырымдамасының жобасын әзірлеу бойынша жұмыс жүргізілуде, оның негізгі бағыттары еңбекті қорғауды басқарудың тәуекелге бағдарланған ұлттық жүйесін құруға әлеуметтік әріптестік тараптарының белсенді қатысуын қамтамасыз ететін жүйелі шараларды айқындайтын болады.

Осыған байланысты, қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етуге бағытталған ұсыныстарды бере отырып, Еңбек қауіпсіздігінің 2030 жылға дейінгі тұжырымдамасын әзірлеуге қатысуларыңызды сұраймыз.

Әлеуметтік әріптестердің елдің кәсіподақтарымен бірлесіп техникалық инспекторлардың өкілеттіктерін арттыру мақсатында еңбекті қорғау жөніндегі техникалық инспекторларды салалық келісімдерге және ұжымдық шарттарға материалдық және моральдық ынталандыру шараларына бастамашылық жасау мәселесі бойынша

Ағымдағы жылғы 12 наурызда Үкімет, жұмыс берушілердің республикалық бірлестіктері мен кәсіптік одақтардың республикалық бірлестіктері арасында 2021-2023 жылдарға арналған Бас келісімге қол қойылды. Бас келісімде еңбекті қорғау жөніндегі техникалық инспекторларға келісімдерде, ұжымдық шарттарда немесе жұмыс берушінің актілерінде айқындалатын мөлшерде, бірақ жалақының ең төмен мөлшерінен кем емес ай сайынғы қосымша ақыны жүзеге асыру мәселесі бойынша консультациялар өткізу, сондай-ақ жұмыс берушінің және (немесе) кәсіптік одақтардың қаражаты есебінен мамандандырылған білім беру ұйымдарында оларды жыл сайынғы оқыту бойынша Тараптардың бірлескен міндеттемелері көзделген.

Тиісті міндеттеме мазмұнын қайта қарау барысында салалық келісімдерде және ұжымдық шарттарда да көзделетін болады.

Өндірістегі жазатайым оқиғаларды және кәсіптік ауруларды есепке алу мен бақылаудың бірыңғай ақпараттық жүйесін, осы қайғылы жағдайлардың себептері мен құқықтық салдарын барлық кәсіпорындар мен мекемелерге үнемі тарата отырып қалыптастыруға қатысты

Еңбек министрлігі жанынан 2012 жылдан бері «Еңбекті қорғау және қауіпсіздік» автоматтандырылған ақпараттық жүйесі жұмыс істейді, оған жергілікті атқарушы органдардың мемлекеттік еңбек инспекторлары тексерулердің барлық нәтижелерін, оның ішінде өндірістегі жазатайым оқиғаларды тергеп-тексеру қорытындыларын енгізеді.

Өз кезегінде, Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің Ұлттық статистика бюросы (*бұдан әрі – Ұлттық статистика бюросы*) «Өндірістегі жарақаттар мен кәсіптік аурулар туралы есеп» жалпымемлекеттік статистикалық байқауын жүргізеді (*индекс 7-TPZ, жылдық жиілік*).

Бұл ретте, кәсіптік ауруларды есепке алуды Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрлігі жүзеге асырады.

Осылайша, Ұлттық статистика бюросының статистикалық деректерін барлық мемлекеттік органдар өз жұмысында қолданады.

Өндірістегі жазатайым оқиғалардан, кәсіптік аурулардан зардап шеккендерді және кәсіптік тәуекел дәрежесі жоғары қызметкерлерді жұмысқа орналастыру үшін пайдаланылатын Кәсіптер атласын әзірлеуге қатысты

Халықтың әлеуметтік осал топтарын әлеуметтік қорғау мақсатында Еңбекмині Біріккен Ұлттар Ұйымының Даму Бағдарламасы аясында мүгедектігі бар адамдарға ұсынылатын Кәсіптер атласын және оны пайдалану жөніндегі әдістемелік ұсынымдарды әзірледі. Бұл Атлас мүмкіндіктері шектеулі

адамдардың да, жұмыс берушілердің де мүгедектігі бар адамдарды олардың ерекшеліктеріне байланысты жұмысқа орналастыруға болатын жұмыстар туралы білмеуіне негізделген.

Ұсынылатын кәсіптер атласы тіршілік әрекетінің шектелу түрлерінің 432 комбинациясын және 3 мыңға жуық кәсіпті көздейді және жұмыс берушілердің, мүгедектердің, оның ішінде өндірістік жарақат алғандардың, олардың өкілдерінің «enbek.kz» порталында жұмыс іздеуін жетілдіру үшін пайдалануға арналған.

Еңбекмині Атласта көзделген мамандықтарды жаңартуды тұрақты түрде жүргізетін болады.

Еңбек қатынастарының барлық спектрінің Халықаралық еңбек ұйымының Еңбек қауіпсіздігі мен гигиенасына жәрдемдесетін негіздер туралы №187 Конвенциясына барынша сәйкес келуіне қатысты

Жалпы, Қазақстан Республикасының заңнамасы оның ішінде өндірістік жарақат алған жұмыскерлерді әлеуметтік қорғау мәселелерін толық қамтиды. Бұл ретте, ұлттық заңнамада көрсетілген еңбек қатынастарының барлық спектрі Халықаралық еңбек ұйымының Еңбек қауіпсіздігі мен гигиенасына жәрдемдесетін негіздер туралы № 187 Конвенциясының ережелеріне сәйкес келеді.

Еңбекті қорғау саласындағы ұлттық саясат өндірістік қызмет нәтижелеріне және еңбек ресурстарын үнемдеуге қатысты жұмыскерлердің өмірі мен денсаулығының басымдығының негізін қалаушы принциптерге негізделген және:

- өндірістегі жазатайым оқиғалар мен кәсіптік аурулар тәуекелдерін төмендетуге;
- жұмыс орындарының сапасын және еңбек жағдайларының қауіпсіздігін арттыруға;
- алдын алуға болатын себептерден болатын өлім-жітімді төмендетуге;
- жұмыс істейтін халықтың өмір сүру ұзақтығын арттыруға және денсаулығын жақсартуға бағытталған.

2020 жылы Кодекске бірқатар түзетулер енгізу арқылы еңбек қауіпсіздігі жүйесі жақсартылды. Еңбек қауіпсіздігін басқарудың жаңа жүйесінің басымды міндеті – кәсіптік тәуекелдерді бағалау және осы тәуекелдерді басқаруға жұмыскерлер мен олардың өкілдерін тарту негізінде жұмыскерлердің денсаулығына қауіпті және зиянды өндірістік факторлардың әсер ету нәтижелеріне ден қоюдан осы әсердің профилактикасына көшу.

Тұтастай алғанда, Сіз атап өткен еңбек жағдайларын жақсарту мәселелеріне қатысты жұмыс жалғасуда және Үкіметтің тұрақты бақылауында.

На сегодня реализуется Дорожная карта (утверждена постановлением Правительства от 26 июня 2019 года № 441) по снижению производственного травматизма и рабочих мест с вредными условиями труда на 2019-2023 годы (далее-Дорожная карта).

Дорожная карта предусматривает комплекс мер по оптимизации требований к работодателям в области безопасности и охраны труда, направленных на снижение профессиональных рисков на рабочих местах, производственного травматизма и рабочих мест с вредными условиями труда, обеспечения надлежащего государственного контроля.

В настоящее время разрабатываются изменения и дополнения в Дорожную карту которые будут предусматривать повышение уровня социальной защищенности работников, занятых на работах с вредными условиями труда, внедрение на производственных предприятиях современной системы управления охраной труда, представляющей собой непрерывный процесс в системе управления производством, внедрение и контроль за функционированием которой теперь является обязанностью работодателя.

Кроме того, продолжается информационная кампания по присоединению предприятий республики к Концепции Международной ассоциации социального обеспечения «Vizion Zero» (нулевой травматизм). На сегодня **216** предприятий республики присоединились к Концепции.

На 1 января 2021 года **2796** предприятий страны внедрили стандарты по безопасности и охране труда.

На предприятиях республики внедряется вертикальный контроль от заказчика до подрядчика по обеспечению безопасных условий труда в рамках договорных отношений. На сегодня на **48** предприятиях республики внедрена вертикальная модель контроля.

В результате реализации указанных мероприятий к 2025 году ожидается:

- снижение коэффициента частоты несчастных случаев до 0,20 на 1000 работающих (2020 г. - 0,23);
- сокращение удельного веса работников, занятых во вредных условиях труда до 20% (2019 г. – 22,3%).

Справочно:

*Результаты государственного контроля показывают, что порядка **28,8%** выявленных нарушений трудового законодательства приходится на область безопасности и охраны труда.*

*По итогам 2020 года государственными инспекторами труда выявлено **2096** нарушений в области безопасности и охраны труда.*

*По фактам нарушения требований охраны труда государственными инспекторами труда в правоохранительные органы направлено **1234** материала, по которым возбуждено **173***

уголовных дел. До устранения выявленных нарушений освобождены от занимаемой должности **207** должностных лиц.

Для организации совместных действий по обеспечению требований охраны труда, предупреждению производственного травматизма на предприятиях создано свыше **15 тыс.** производственных советов по безопасности и охране труда.

Внутренний контроль по обеспечению безопасных условий труда на предприятиях осуществляют более **17 тыс.** технических инспекторов, которые входят в состав производственных советов по безопасности и охране труда.

С целью общей оценки фактического состояния условий труда на рабочих местах и проведения по результатам аттестации комплекса мер по охране труда, в 2020 году аттестовано **3397** производственных объектов.

В целом, принятые меры позволили снизить уровень производственного травматизма. Так, за последние 5 лет (2016-2020 гг.) количество пострадавших на производстве уменьшилось на **10,7%** (с 1683 чел. до 1503 чел.), в том числе количество погибших уменьшилось на **16,2 %** (с 248 чел. до 208 чел.).

Касательно восстановления требования к работодателю по единовременной выплате в размере десятикратного годового заработка семье в случае гибели члена семьи на производстве

Ранее Законом Республики Казахстан «Об охране труда» от 22 января 1993 года размер единовременного пособия по возмещению вреда в случае смерти работника в результате несчастного случая на производстве или профессионального заболевания был предусмотрен в размере десятикратного его годового заработка.

Однако, с 1 июля 2005 года, в связи с вступлением в силу законодательства об обязательном страховании работника от несчастных случаев при исполнении им трудовых обязанностей данные выплаты потеряли актуальность, так как носили единовременный характер.

При этом, необходимо отметить, что внедренная в настоящее время система социальной защиты в случае потери трудоспособности и потери кормильца состоит из трех уровней (за счет средств бюджета, социальных выплат и выплат из страховых компаний).

Введение страхования способствовало уменьшению тяжести социально-экономических последствий производственного травматизма, повысило заинтересованность работодателей в профилактике несчастных случаев на производстве, послужило стимулом в вопросах улучшения условий и безопасности труда, а также урегулировала вопросы и порядок возмещения вреда.

Также, в связи с вступлением в силу Закона Республики Казахстан «Об обязательном страховании работника от несчастных случаев при исполнении им трудовых (служебных) обязанностей» (далее-Закон) увеличился охват работодателей системой **обязательного** страхования, так как с их стороны пропала заинтересованность в сокрытии фактов несчастных случаев, связанных с трудовой деятельностью.

При этом, ранее в случае ликвидации работодателя (*признания его банкротом*) члены семьи погибшего работника теряли право на возмещение вреда.

На сегодняшний день, действующее законодательство позволяет в случае ликвидации работодателя, присужденные суммы выплачивать потерпевшему государством (в лице Министерства труда и социальной защиты населения Республики Казахстан – далее Минтруда), исключительно на основании решений судов в порядке, предусмотренном законодательными актами (*статья 945 Гражданского кодекса РК*).

С учетом изложенного, действующий механизм возмещения вреда является актуальным и соответствует международной практике.

Справочно. В целях социальной защиты работников, получивших производственные травмы, законодательством Республики Казахстан предусмотрены следующие выплаты:

1) государственные социальные пособия по инвалидности из республиканского бюджета.

*В 2020 году число получателей государственного социального пособия по инвалидности из республиканского бюджета составило **526 094** чел., где им было выплачено **291 млрд.** тенге. Указанные выплаты выплачиваются ежемесячно на период установления группы инвалидности;*

2) социальные выплаты из Государственного фонда социального страхования.

*По итогам 2020 года в рамках системы обязательного социального страхования численность получателей социальных выплат из Государственного фонда социального страхования составила **90 933** чел., где им было выплачено **24 млрд.** тенге;*

3) выплаты по возмещению вреда, которые осуществляют страховые компании, если пострадавший застрахован в соответствии с законодательством об обязательном страховании работника от несчастных случаев при исполнении им трудовых обязанностей.

В случае, если пострадавший не застрахован, то выплаты по возмещению вреда осуществляет сам работодатель.

*Так, в 2020 году работникам и иждивенцам погибших работников на возмещение вреда страховыми компаниями было выплачено **4,5 млрд.** тенге.*

В то же время работодатели в рамках социальной ответственности вправе устанавливать работникам дополнительные выплаты по возмещению вреда, предусмотрев их в трудовом либо коллективном договоре. На сегодня дополнительные выплаты по возмещению вреда предусмотрены в коллективных договорах ряда крупных предприятий страны (ТОО «Корпорация Казахмыс», АО «АрселорМиттал Темиртау», ТОО «Казцинк» и др.).

Касательно разработки правовых основ статуса предписаний технических инспекторов по охране труда с определением четких административно-правовых мер ответственности за их неисполнение. Повышение роли общественного контроля и миссии технических инспекторов в трудовой сфере.

Трудовой кодекс Республики Казахстан (далее-Кодекс) предусматривает создание в организациях производственного совета по безопасности и охране труда (далее-производственный совет), который вправе инициировать проведение

проверок условий и охраны труда на рабочих местах техническими инспекторами труда.

При этом, статус, права и обязанности технических инспекторов по охране труда (*на сегодня работает 17 595 инспекторов*), а также порядок осуществления ими контроля определяются решением производственного совета (*функционирует 15 575 советов*). Решения производственного совета являются обязательными для работодателя и работников. Для усиления внутреннего контроля законодательно закреплены сроки создания производственного совета.

Таким образом, Кодексом за техническими инспекторами труда закреплены обязанности по осуществлению общественного контроля за соблюдением требований безопасности и охраны труда на предприятии, решения которых обязательны для исполнения работодателем и работниками.

Наряду с этим, в настоящее время разрабатывается проект Концепции безопасного труда до 2030 года, основные направления которой будут определять системные меры, обеспечивающие активное участие сторон социального партнерства в построение риск ориентированной национальной системы управления охраной труда.

В рамках рабочей группы по разработке проекта Концепции безопасного труда до 2030 года принимают участие заинтересованные государственные органы, работодатели, а также депутаты Мажилиса Парламента Республики Казахстан.

В связи с чем, просим Вас также принять участие в разработке Концепции безопасного труда до 2030 года с предоставлением предложений, направленных на обеспечение безопасных условий труда.

По вопросу инициирования социальными партнерами совместно с профсоюзами мер материального и морального стимулирования технических инспекторов по охране труда в отраслевые соглашения и коллективные договора в целях повышения полномочий технических инспекторов

12 марта т.г. подписано Генеральное соглашение между Правительством, республиканскими объединениями работодателей и республиканскими объединениями профессиональных союзов на 2021-2023 годы.

Генеральным соглашением предусмотрены совместные обязательства сторон по проведению консультаций по вопросу осуществления ежемесячной доплаты техническим инспекторам по охране труда в размере, определяемом в соглашениях, коллективных договорах или актах работодателя, но не менее минимального размера заработной платы, а также проведение их ежегодного обучения в специализированных организациях образования за счет средств работодателя и (*или*) профессиональных союзов.

Соответствующее обязательство также будет предусмотрено в отраслевых соглашениях и коллективных договорах в ходе пересмотра их содержаний.

Касательно формирования единой информационной системы учета и контроля несчастных случаев на производстве и профессиональных заболеваний с постоянным распространением во все предприятия и учреждения причин и правовых последствий этих трагических случаев.

При Министерстве труда и социальной защиты населения Республики Казахстан (*далее-Минтруда*) с 2012 года действует автоматизированная информационная система «Охрана труда и безопасность», в которую государственные инспектора труда местных исполнительных органов вносят все результаты проверок, в том числе итоги расследований несчастных случаев на производстве.

В свою очередь, Бюро национальной статистики Агентства по стратегическому планированию и реформам Республики Казахстан (*далее - Бюро национальной статистики*) осуществляет ведение общегосударственного статистического наблюдения «Отчет о травматизме, связанном с трудовой деятельностью, и профессиональных заболеваний» (*индекс 7-ТПЗ, периодичность годовая*).

При этом, учет профессиональных заболеваний осуществляется Министерством здравоохранения Республики Казахстан.

Таким образом, на сегодняшний день статистические данные Бюро национальной статистики используются в работе всеми государственными органами.

Касательно разработки Атласа профессий, используемых для трудоустройства пострадавших от несчастных случаев на производстве, профессиональных заболеваний и работников с высокой степенью профессионального риска

В целях социальной защиты социально-уязвимых слоев населения Минтруда в рамках Программы развития Организации Объединенных Наций разработан Атлас рекомендуемых профессий для лиц с инвалидностью и Методические рекомендации по его использованию. Данный Атлас создан в связи с незнанием как лицами с ограниченными возможностями, так и работодателями, о работах на которые возможно трудоустроить лиц с инвалидностью в зависимости от видов их особенностей.

Атлас рекомендуемых профессий предусматривает 432 комбинации видов ограничений жизнедеятельности, и порядка 3 тысяч профессий и предназначен для использования работодателями, инвалидами, в том числе по трудовым увечьям, их представителями для усовершенствования поиска работы на портале «enbek.kz».

Актуализация профессий, предусмотренных Атласом, Минтрудом будет проводиться на постоянной основе.

Касательно максимального соответствия всего спектра трудовых отношений Конвенции Международной организации труда №187 об основах, содействующих безопасности и гигиене труда

В целом законодательство Республики Казахстан охватывает вопросы социальной защиты работников, в том числе получивших производственные травмы. При этом, весь спектр трудовых отношений, отраженных в национальном законодательстве, соответствует положениям Конвенции № 187 Международной организации труда об основах, содействующих безопасности и гигиены труда.

Национальная политика в сфере охраны труда основана на основополагающих принципах приоритета жизни и здоровья работников по отношению к результатам производственной деятельности и сбережения трудовых ресурсов и направлена на:

- снижение рисков несчастных случаев на производстве и профессиональных заболеваний;
- повышение качества рабочих мест и безопасности условий труда;
- снижение смертности от предотвратимых причин;
- увеличение продолжительности жизни и улучшение здоровье работающего населения.

В 2020 году путем внесения ряда поправок в Кодекс усовершенствована система управления охраной труда. Приоритетной задачей новой системы управления охраной труда является переход от реагирования на результаты воздействия опасных и вредных производственных факторов на здоровье работников к профилактике указанного воздействия, на основе оценки профессиональных рисков и вовлечения в управление этими рисками работников и их представителей.

В целом, работа по обозначенным Вами вопросам улучшения условий труда продолжается, и находится на постоянном контроле Правительства.